

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. gruodžio 19 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski, Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanauskaitės, susipažinusi su 2023 m. gruodžio 12 d. paduotu **ieškovo N. K.** kasaciniu skundu dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. rugsėjo 12 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. rugsėjo 12 d. nutartimi paliko nepakeistą Marijampolės apylinkės teismo 2023 m. kovo 13 d. sprendimą, kuriuo teismas atmetė ieškinį dėl darbo sutarties sąlygų pakeitimo, atleidimo iš darbo pripažinimo neteisėtu ir vidutinio darbo užmokesčio už priverstinę pravaikštą bei kompensacijos priteisimo.

Apeliacinės instancijos teismas nutartyje nustatė, kad su pakeistu darbo grafiku ieškovas buvo supažindintas. Teismas taikė DK 115 straipsnio 2 dalį ir sprendė, kad įstatyme nustatyta 2 dienų įspėjimo taisyklė nebuvo pažeista. Byloje teismui nebuvo pateikta įrodymų, kad ieškovas konkrečiai nurodė, koks darbo grafikas jam būtų palankus. Teismas įvertino, kad nesutikimas su nustatytu grafiku vis dėlto neatleidžia ieškovo nuo pareigos vykdyti darbo sutartimi prisiimtus įsipareigojimus, t. y. atvykti į darbą ir dirbti. Teismas nustatė, kad ieškovas neatvyko į darbą iš viso 23 pamainas 2022 m. birželio ir liepos mėnesį. Pagal DK 58 straipsnio 3 dalies 1 punktą neatvykimas į darbą visą vieną darbo dieną ar pamainą be svarbios priežasties, laikomas šiurkščiu darbo drausmės pažeidimu, už kurį įstatymas leidžia nutraukti darbo sutartį (DK 58 straipsnio 2 dalies 1 punktas). Šiuo atveju ieškovas neatvyko į darbą žymiai daugiau kartų, todėl pagrįstai buvo atleistas iš darbo.

Kasaciniu skundu ieškovas N. K. prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. rugsėjo 12 d. nutartį ir Marijampolės apylinkės teismo 2023 m. kovo 13 d. sprendimą, ir priimti naują sprendimą – ieškinį tenkinti: 1) pripažinti vienašališką atsakovės UAB „Meechel Nemuną“ darbo sutarties sąlygos dėl darbo laiko režimo pakeitimą, t. y. darbo laiko normos 7 dienų savaitinio išdėstymo pakeitimą į penkių dienų darbo laiko normos išdėstymą, numatant pastovias ne darbo dienas savaitgaliais, neteisėtu; 2) pripažinti ieškovo atleidimą iš darbo atsakovės pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau - DK) 58 straipsnio 3 dalies 1 punktą, neteisėtu; 3) priteisti iš atsakovės ieškovo naudai visas darbinės išmokas, vidutinį darbo užmokestį už 2022-06-27 d., 28 d., 30 d., 2022-07-01 d., 05 d., 08 d., 11 d., 13 d., 14 d., 18 d., 19 d., 21 d., 22 d., 26 d., 27 d., 29 d., 2022-08-01 d., 03 d., 04 d., 08 d., 2022-09-27 d., 28 d., 2022-11-17 d. priverstinės pravaikštos laiką, vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo atleidimo iš darbo dienos, - 2022-11-18, iki teismo sprendimo visišką įvykdymo, šešių vidutinio darbo užmokesčio kompensaciją už neteisėtą atleidimą iš darbo.

Ieškovo kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurią faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovo kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Kasaciniame skunde nurodoma, kad pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nevertino tos aplinkybės, jog apie pakeistą ieškovo darbo laiką, t. y. konkretų darbo grafiką, ieškovas sužinojo tik 2022-06-27, jam grįžus dirbti po ligos, kai buvo informuotas, kad privalės dirbti nuo tos pačios dienos. Be to, ieškovui 2022-06-27 susipažinus su nauju darbo laiko režimu, ieškovas sužinojo, kad su juo nederinant darbo grafike buvo priskirta pamaina, nors darbdaviui buvo žinoma, kad ieškovas turi 4 nepilnamečius vaikus, iš kurių vienas mažametis yra neigalus. Teismai nevertino tos aplinkybės, jog darbdavys nepateikė jokių leistinų įrodymų, patvirtinančių, jog ieškovas laiku buvo informuotas apie pakeistą darbo grafiką bei jog pateikė savo sutikimą. Pagal DK 115 straipsnio 2 dalį darbo (pamainų) grafikai pranešami darbuotojams ne vėliau kaip prieš septynias dienas iki jų įsigaliojimo. Jie gali būti keičiami tik nuo darbdavio valios nepriklausančiais atvejais, įspėjus darbuotoją prieš dvi darbuotojo darbo dienas. Ieškovui tinkamai nebuvo pranešta apie pakeistą darbo laiką. Taip pat nebuvo sudaryta galimybė pasirinkti ieškovui patogesnę darbo laiką, kaip tai numato DK 115 straipsnio 3 dalis. Pagal ją teisė pasirinkti pamainą per dvi darbo dienas nuo jų pranešimo turi asmenys, auginantys vaikus. Ieškovas prašė grąžinti ankstesnį darbo laiko režimą, bet į jo prašymą atsakovė neatsižvelgė. Ieškovas atsakovės atsakingam darbuotojui 2022-06-27 pateikė nesutikimą su nauju darbo grafiku ir nurodė, kad jam yra reikalinga paprastoms darbo dienomis vežioti neigalų sūnų į darželį, į atitinkamas procedūras, dėl ko jis neturi jokių objektyvių galimybių dirbti nauju darbo laiko režimu, kuriame numatytas ženkliai intensyvesnis darbas paprastomis darbo dienomis, nustatant 5 dienų darbo savaitę vietoje buvusios 7 dienų darbo savaitės. Ieškovui nesutikus dirbti pakeistomis darbo sutarties sąlygomis, t. y. pakeistu darbo laiko režimu, nepagrįstai buvo žymimos pravaikštos. Darbuotojo teisių gynimas ir nesutikimas atlikti darbo darbdavio vienašališkai pakeistomis darbo sutarties sąlygomis negali būti laikomas darbo drausmės pažeidimu.

2. DK 113 straipsnio 1 dalis nustato, jog darbo laiko režimas - darbo laiko normos paskirstymas per darbo dieną (pamainą), savaitę, mėnesį ar kitą apskaitinį laikotarpį, kuris negali viršyti trijų paeiliui einančių mėnesių. Darbdavys privalo tenkinti prašymą dirbti darbuotojo pageidaujama darbo laiko režimu, kai to reikalauja nėščia, neseniai pagimdžiusi ar krūtimi maitinanti darbuotoja, darbuotojas, auginantis vaiką iki aštuonerių metų, ir darbuotojas, vienas auginantis vaiką iki keturiolikos metų arba neįgalų vaiką iki aštuoniolikos metų, darbuotojas, pateikęs prašymą, pagrįstą sveikatos priežiūros įstaigos išvada apie jo sveikatos būklę arba būtinybę slaugyti (prižiūrėti) šeimos narį ar kartu su darbuotoju gyvenantį asmenį, jeigu dėl gamybinio būtinumo ar darbo organizavimo ypatumų tai nesudarytų darbdaviui per didelių sąnaudų. Ši norma nenumato pareigos darbuotojui, auginančiam vaiką iki aštuonerių metų, pateikti rašytinį prašymą dėl darbo pamainos pasirinkimo. Ieškovas ne kartą atsakovei nurodė (tiek žodžiu, tiek raštu (tai patvirtina byloje esantis ieškovo 2022-06-27 pareiškimas) aplinkybes, dėl kurių negali dirbti pakeistu darbo laiku, tačiau atsakovė jų nevertino ir nesiūlė jokio kito ieškovui patogaus darbo laiko režimo.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamos teismo nutarties ir sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamą tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakyтина priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Andžej Maciejewski

Gediminas Sagatys

Jūratė Varanaukaitė